

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
комунального некомерційного підприємства «Миколаївський
обласний центр психічного здоров'я» Миколаївської обласної ради**

20.08.2026

м. Київ, 2026

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 20.08.2026 групою НПМ здійснено відвідування комунального некомерційного підприємства «Миколаївський обласний центр психічного здоров'я» Миколаївської обласної ради (далі – заклад, лікарня).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Любченко Наталія Михайлівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Бардаш Олена Анатоліївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Русавська Оксана Олексіївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Васильковець Наталя Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ціомік Олександр Вадимович, експерт в галузі психіатрії (лікар-психіатр);

Ангелова Ніна Іванівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Керівництво: Бережник Микола Миколайович – в.о. директора закладу.

Адреса закладу: вул. 2-а Екіпажна, 4, м. Миколаїв, Миколаївська область, 54000.

Комунальне некомерційне підприємство «Миколаївський обласний центр психічного здоров'я» Миколаївської обласної ради є лікарняним закладом охорони здоров'я – комунальним унітарним некомерційним підприємством, що надає послуги первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги дорослому та дитячому населенню з психічними розладами, паліативну допомогу,

проведення судово-психіатричних експертиз у порядку та на умовах, установлених чинним законодавством України.

Заклад має в своїй структурі консультативну поліклініку, до складу якої входять: кабінет психіатричних оглядів та мультидисциплінарна команда для надання паліативної допомоги населенню міста Миколаєва та області; жіночі психіатричні відділення № 1 на 40 ліжок та № 3 на 50 ліжок; чоловічі психіатричні відділення № 2 на 55 ліжок та № 5 на 40 ліжок; жіноче та чоловіче відділення № 7 на 60 ліжок; наркологічне відділення № 10 на 40 ліжок; психоневрологічне відділення доросле на 20 ліжок; приймальне відділення № 1, до якого входять палати інтенсивної терапії на 3 ліжка; діагностичне відділення; центр ментального здоров'я для дорослих; центр ментального здоров'я для дітей; відділення замісної підтримувальної терапії; відділ з інфекційного контролю; клініко-токсикологічна діагностична лабораторія; аптечно-розподільчий пункт.

Відділ спеціалізованої допомоги, який розташований за адресою: Миколаївська обл., Миколаївський р-н, с. Сапетня, вул. Північна, 14, у складі: жіночого загально-психіатричного відділення № 12 на 60 ліжок; загально-психіатричного відділення № 13 на 40 ліжок; чоловічого загально-психіатричного відділення № 14 на 70 ліжок; психіатричного відділення № 15 на 40 ліжок.

Штатна чисельність персоналу лікарні становить 509,50 шт. одн., з яких: лікарських посад – 96,75 шт. одн., посад середнього медичного персоналу – 172,00 шт. одн., молодшого медичного персоналу – 223,50 шт. одн., працівників та професіоналів з немедичною освітою – 17,25 шт. одн.

У закладі наявна ліцензія Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) на медичну практику від 22.05.2020 № 1236 за спеціальностями: фізична та реабілітаційна медицина, організація та управління охороною здоров'я, психіатрія, дитяча психіатрія, психотерапія, наркологія, терапія, неврологія, дерматовенерологія, функціональна діагностика, фізіотерапія, нейрохірургія, медична психологія; за спеціальностями молодший спеціаліст з медичною освітою: сестринська справа, лікувальна справа.

Ліцензія Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками на провадження господарської діяльності з придбання, зберігання, перевезення, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів від 10.07.2025 № 1070-25, термін дії по 10.07.2030.

Під час відвідування групою НПМ виявлено позитивний досвід організації функціонування лікарні, який може бути поширено у інших закладах, зокрема:

у закладі проводиться капітальний ремонт відділення, спрямований на покращення матеріально-технічної бази, створення більш комфортних умов

перебування для пацієнтів та оптимізації умов праці медичного персоналу (фото 1, 2);

модернізовані консультативна поліклініка та дитячий центр ментального здоров'я відповідають основним вимогам державних будівельних норм і державних санітарно-гігієнічних нормативів, оснащені сучасним медичним обладнанням та створюють належне позитивне терапевтичне середовище для пацієнтів (фото 3, 4);

проведення комплексної реабілітації у психоневрологічному відділенні, що ґрунтується на мультидисциплінарній доказовій моделі та передбачає застосування сучасних засобів і методів реабілітації, спрямованих на фізичне, психологічне та соціальне відновлення пацієнтів (фото 5, 6);

налагоджена системна взаємодія з іншими комунальними закладами охорони здоров'я щодо консультування та лікування пацієнтів. Така взаємодія дає можливість залучати необхідних профільних спеціалістів, забезпечувати наступність медичної допомоги та не допускати необґрунтованого обмеження доступу пацієнтів до необхідного обстеження і лікування;

забезпечення пацієнтам вільного доступу до питної води. У кожному відділенні встановлені ємності з питною водою, якою пацієнти можуть користуватися безперешкодно. Такий підхід забезпечує постійний доступ до базової фізіологічної потреби та сприяє створенню належних умов перебування в закладі;

практика забезпечення пацієнтам безперешкодної можливості користуватися мобільними телефонами та планшетами. Це дозволяє пацієнтам підтримувати зв'язок із родичами та іншими близькими особами, сприяє збереженню соціальних контактів і зменшенню ізоляції від зовнішнього світу;

пацієнтам надана можливість вільно розпоряджатися власними речами, здійснювати прогулянки декілька разів на день та користуватися санітарно-гігієнічними приміщеннями у будь-який час. Така організація повсякденного життя пацієнтів сприяє повазі до їхньої гідності, приватності та особистої автономії, а також створює більш наближені до звичайних життєві умови перебування у закладі;

наявність кімнати для побачень, що створює можливість для підтримання та розвитку сімейних і соціальних зв'язків пацієнтів (фото 7). Збереження контактів із близькими особами має важливе значення для психологічного стану пацієнтів та їхньої соціальної підтримки;

у закладі наявні генератори, які гарантують безперебійне функціонування лікарні в умовах аварійних чи планових відключень електроенергії (фото 8). Це забезпечує стабільну роботу медичного обладнання, систем життєзабезпечення та комфортне перебування пацієнтів;

налагоджена співпраця з благодійними та гуманітарними організаціями, спрямована на покращення умов перебування пацієнтів, проведення ремонтних робіт та забезпечення закладу необхідним медичним обладнанням. Зокрема, за сприяння Представництва ДанЧорчЕйд в Україні проведено поточний ремонт прального відділення, ФОП «Волошин Руслан Едуардович» виконано ремонт першого поверху консультативної поліклініки. Миколаївською організацією Товариства Червоного Хреста України закладу надано значний обсяг благодійної допомоги, в тому числі медичне обладнання та оснащення: систему для вимірювання глюкози крові, автоматичний зовнішній дефібрилятор, екранований опромінювач з жалюзі, електрокардіограф «Біомед ВЕ300А», камеру ультрафіолетову для зберігання медичного стерильного інструменту «Мобіл плюс», кушетки, лікарняні ліжка, вимірювач артеріального тиску, мобільний операційний світильник, негатоскоп Н-2, стерилізатор повітряний ГП-20, стійку для кардіографа, столики для забору крові, інструментальний та маніпуляційний столики, столик СДР для операцій на руці, тонометр інфрачервоний безконтактний, фармацевтичний холодильник із вбудованим моніторингом температури та інше медичне обладнання. Крім того, від Державної установи «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України» заклад отримав гуманітарну допомогу у вигляді функціональних медичних ліжок із матрацами, що дозволило покращити матеріально-технічні умови та забезпечити належні умови догляду за пацієнтами.

Таким чином, досвід закладу щодо налагодження міжлікарняної взаємодії, забезпечення доступу пацієнтів до базових потреб, підтримання їхніх соціальних зв'язків, організації вільного розпорядження особистими речами та активного залучення благодійної і гуманітарної допомоги може бути рекомендований для поширення як позитивна практика в інших закладах охорони здоров'я, зокрема тих, у яких перебувають особи, що потребують тривалого психіатричного лікування та догляду.

Під час конфіденційного спілкування скарг від пацієнтів на неналежне жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, видів поведження і покарання з боку персоналу не надходило. Зокрема, під час відвідування група НПМ отримала позитивні відгуки від пацієнтів про поведження з боку медичних працівників.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ.

1. Під час відвідування з'ясовано, що у закладі відсутнє спеціально обладнане приміщення для проведення заходів фізичного обмеження та (або) ізоляції пацієнтів, що не забезпечує належних умов для законного, безпечного та контрольованого застосування таких заходів.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про психіатричну допомогу» заходи фізичного обмеження та (або) ізоляції особи, яка страждає на психічний розлад, застосовуються лише за призначенням та під постійним контролем лікаря-психіатра або іншого визначеного медичного працівника і лише у випадках, коли всіма іншими законними заходами неможливо запобігти діям особи, що становлять безпосередню небезпеку для неї або інших осіб. Про форму та час застосування таких заходів обов'язково робиться запис у медичній документації.

Детальний порядок застосування таких заходів визначений Правилами застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади, затвердженими наказом МОЗ від 24.03.2016 № 240 (далі – Правила). Правила регламентують підстави, порядок, умови застосування та документування фізичного обмеження та ізоляції; наказом також затверджені форми протоколу та журналу реєстрації таких випадків.

Зокрема, ізоляція застосовується щодо особи, яка за своїм психічним станом становить безпосередню небезпеку для себе або інших осіб, з метою унеможливлення суспільно небезпечних дій та надання медичної допомоги. Фізичне обмеження не може застосовуватися у присутності інших пацієнтів, які страждають на психічні розлади. Такі вимоги також узгоджуються з підходами Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – ЄКЗК) щодо мінімізації застосування засобів обмеження та недопущення їх використання у спосіб, що може принижувати гідність пацієнта.

Відсутність спеціально обладнаного приміщення для ізоляції та проведення заходів фізичного обмеження ускладнює забезпечення приватності пацієнта, безпеки під час застосування такого заходу, постійного медичного спостереження та належного документування кожного випадку.

З огляду на те, що фізичне обмеження та ізоляція є заходами, які істотно обмежують фізичну свободу людини, їх застосування у неналежно облаштованому приміщенні створює ризики приниження людської гідності, заподіяння фізичної або психологічної шкоди та свавільного застосування обмежувальних заходів.

Таким чином, відсутність спеціально обладнаного приміщення для ізоляції та проведення заходів фізичного обмеження свідчить про неналежну організацію процедури застосування обмежувальних заходів та створює ризики порушення права пацієнтів на повагу до гідності, фізичну недоторканність та захист від нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження.

2. При аналізі штатного розпису виявлено наявність значної кількості вакантних посад, що свідчить про неповне кадрове забезпечення лікарні.

Зокрема, вакантними залишаються 29,25 шт. одн. лікарських посад, серед яких лікар-психіатр, лікар-терапевт, лікар-невролог, лікар-нарколог, лікар-психотерапевт, клінічний психолог, лікар-рентгенолог, лікар-епідеміолог, а також посада медичного директора та інші лікарські посади.

Серед середнього медичного персоналу вакантними є 35,75 шт. одн., а саме: посади сестер медичних, лаборанта, статистика медичного, помічника лікаря-епідеміолога та інших працівників відповідної категорії.

Також наявні 12,25 вакантної шт. одн. молодшого медичного персоналу. Окрім того, вакантними залишаються 22,25 шт. одн. інших посад, зокрема керівного, адміністративного, господарського та іншого персоналу, а також окремих фахівців, серед яких клінічні психологи, фізичні терапевти, фармацевти, ерготерапевт, соціальні працівники, працівники бухгалтерської та економічної служб тощо.

Таким чином, загальна кількість вакантних посад за наведеним штатним розписом становить 70,25 шт. одн., причому найбільша кількість незаповнених посад припадає на лікарський та середній медичний персонал.

За таких умов обмежується можливість своєчасного проведення діагностики, здійснення корекційної та реабілітаційної роботи, а також повноцінної реалізації мультидисциплінарного підходу до лікування та супроводу осіб з психічними розладами. Зазначене може негативно впливати на якість надання психіатричної допомоги, ефективність лікувально-реабілітаційних заходів та реалізацію права пацієнтів на отримання комплексної медичної, психологічної та соціальної допомоги.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про психіатричну допомогу» психіатрична допомога має надаватися на основі принципів законності, гуманності, додержання прав людини і громадянина, доступності, а також відповідно до сучасного рівня наукових знань, з необхідністю і достатністю заходів лікування, медичної, психологічної та соціальної реабілітації. Стаття 5 цього Закону передбачає державні гарантії, зокрема надання діагностичної, консультативної, лікувальної та реабілітаційної допомоги.

Відповідно до пункту 42 Стандартів ЄКЗК (СРТ/Inf (98) 12) кадрові ресурси психіатричних закладів мають бути достатніми за кількістю, категоріями працівників, досвідом та рівнем підготовки. ЄКЗК наголошує, що дефіцит персоналу може суттєво перешкоджати забезпеченню належного лікування та створювати ситуації підвищеного ризику для пацієнтів.

Наявний кадровий дефіцит створює ризики неналежного та несвоєчасного надання медичної допомоги, обмежує можливості проведення повноцінної лікувально-реабілітаційної роботи та реалізації мультидисциплінарного підходу.

3. У закладі відсутнє захисне укриття, яке могло б забезпечити належний рівень захисту пацієнтів та працівників у разі виникнення

надзвичайної ситуації, пов'язаної з воєнними діями, зокрема під час сигналу «Повітряна тривога».

Відсутність у закладі укриття створює реальні ризики для життя та здоров'я осіб, які перебувають у ньому, оскільки у разі виникнення загрози працівники та пацієнти фактично позбавлені можливості своєчасно переміститися до безпечного місця, призначеного для колективного захисту від небезпечних факторів, що виникають внаслідок воєнних дій. Особливо вразливими у такій ситуації є пацієнти, які через стан здоров'я, психічні розлади, порушення мобільності, похилий вік або інші обставини можуть потребувати сторонньої допомоги під час евакуації та переміщення до укриття.

Згідно з Кодексом цивільного захисту України, захисні споруди цивільного захисту призначені для захисту людей від небезпечних факторів, що виникають, зокрема, внаслідок надзвичайних ситуацій та воєнних дій. До об'єктів фонду захисних споруд належать, зокрема, сховища, протирадіаційні укриття, споруди подвійного призначення та найпростіші укриття.

Відсутність такого приміщення у закладі унеможлиблює забезпечення належного та своєчасного укриття пацієнтів і персоналу під час повітряної тривоги та інших загроз. При цьому навіть найпростіше укриття має бути пристосоване для тимчасового перебування людей та призначене для зменшення впливу небезпечних факторів у разі воєнних дій.

Зазначене набуває особливого значення для закладу охорони здоров'я, оскільки пацієнти не завжди мають можливість самостійно та оперативно залишити приміщення, спуститися до підвального приміщення або іншої безпечної зони. У разі раптового обстрілу або іншої надзвичайної ситуації відсутність задалегідь визначеного та належно облаштованого місця укриття може призвести до несвоєчасної евакуації, скупчення людей у коридорах, сходових клітках чи інших приміщеннях, які не забезпечують необхідного рівня захисту.

Таким чином, відсутність захисного укриття свідчить про неналежне забезпечення безпечних умов перебування пацієнтів і роботи персоналу закладу в умовах воєнного стану та створює загрозу для реалізації права пацієнтів і працівників на життя, здоров'я та безпеку.

4. Під час спілкування з медичними працівниками групою НПМ з'ясовано про потребу в додатковому забезпеченні лікарськими засобами, що може негативно впливати на своєчасність, безперервність та належну якість медичної допомоги пацієнтам (фото 9).

Відповідно до статті 6 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (далі – Закон про охорону здоров'я) кожен громадянин має право на кваліфіковану медичну та реабілітаційну допомогу, а також доступ до необхідних лікарських засобів та медичних виробів. Стаття

8 цього Закону передбачає державні гарантії щодо надання необхідних медичних послуг та лікарських засобів.

Статтею 5 Закону України «Про психіатричну допомогу» передбачено гарантії безоплатного надання медичної допомоги особам, які страждають на психічні розлади, та забезпечення їх лікарськими засобами у встановленому законодавством порядку.

Недостатня забезпеченість закладу лікарськими засобами може призводити до відтермінування призначеного лікування, необхідності заміни лікарських засобів, переривання терапії або неможливості своєчасного проведення необхідних лікувальних заходів.

Таким чином, неналежне забезпечення закладу необхідними лікарськими засобами створює ризик порушення права пацієнтів на доступну, своєчасну та належну медичну допомогу і може негативно впливати на безперервність лікувального процесу.

5. У маніпуляційному кабінеті одного з відділень виявлено лікарський засіб, термін придатності якого завершився, що є порушення вимог Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у закладах охорони здоров'я, затверджених наказом МОЗ від 16.12.2003 № 584. Наявність неякісних лікарських засобів у відділенні свідчить про неналежний внутрішній контроль з боку уповноваженої особи закладу та несвоечасне вилучення непридатних лікарських засобів з обігу для їх подальшого відокремлення від придатних до застосування лікарських засобів у визначену зону карантину та подальшої утилізації.

Наявність неякісних лікарських засобів у маніпуляційній створює ризик його застосування медичним персоналом під час надання медичної допомоги, що може негативно вплинути на безпеку пацієнта й ефективність лікування (фото 10).

6. У лікарні відсутнє належним чином облаштоване приміщення для тимчасового зберігання медичних відходів, що не відповідає вимогам Державних санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів», затверджених наказом МОЗ від 31.10.2024 № 182. Фактично медичні відходи зберігаються у окремому гаражному приміщенні на території закладу. (фото 11, 12).

7. В окремих відділеннях лікарні не забезпечено належних умов для вільного та безпечного пересування маломобільних пацієнтів, зокрема осіб із порушеннями опорно-рухового апарату (фото 13).

Крім того, у відділеннях виявлено архітектурні бар'єри, зокрема наявність високих сходів і порогів, а також відсутність пандусів, підйомників та інших технічних засобів доступності.

Відповідно до пункту 34 Стандартів ЄКЗК у психіатричних закладах мають бути забезпечені належні умови для пересування пацієнтів, у тому числі осіб із обмеженою мобільністю.

ДБН В.2.2-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні положення» встановлюють вимоги до організації безпечного середовища у закладах охорони здоров'я.

Зазначені недоліки унеможливають або суттєво ускладнюють самостійне пересування маломобільних осіб, створюють додаткові ризики травмування та свідчать про недотримання принципів безбар'єрності та інклюзивності середовища у закладі охорони здоров'я.

8. У відділеннях наявні ліжка з панцерними сітками (фото 14). Використання таких ліжок у закладах з надання психіатричної допомоги не відповідає сучасному підходу до забезпечення гідних та безпечних умов перебування пацієнтів. ЄКЗК наголошує на необхідності продовжувати докладати зусиль для подальшого зменшення кількості ліжок із сітками, які досі використовуються у психіатричних закладах.

Крім того, відповідно до Правил застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції, затверджених наказом МОЗ від 24.03.2016 № 240, фізичне обмеження не застосовується із використанням ліжка з панцерною сіткою.

Наявність таких ліжок формує інституційне середовище, яке може сприйматися як каральне та таке, що не відповідає принципам гуманності, поваги до людської гідності та сучасним підходам до психіатричної допомоги.

9. У деяких відділеннях закладу в палатах пацієнтів відсутні двері (фото 15). Унаслідок цього не забезпечується належне відокремлення палат від коридорного простору та інших приміщень відділення, що обмежує можливість пацієнтів усамітнитися та створити власний особистий простір під час перебування у закладі.

Відсутність дверей у палатах не забезпечує належного рівня приватності пацієнтів, зокрема під час відпочинку, сну, переодягання, проведення гігієнічних процедур та інших повсякденних дій. Відсутність дверей у палатах також створює можливість постійного візуального спостереження за пацієнтами з боку інших пацієнтів, відвідувачів та працівників закладу без об'єктивної необхідності.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про психіатричну допомогу» психіатрична допомога надається, зокрема, на основі принципів гуманності та додержання прав людини і громадянина. Статтею 25 цього Закону передбачено право особи на поважливе і гуманне ставлення, що виключає приниження честі та гідності людини, а також право на одержання психіатричної допомоги у найменш обмежених відповідно до її психічного стану умовах.

ДБН В.2.2-10:2022 встановлюють вимоги до організації палат у закладах охорони здоров'я. Зокрема, пунктом 8.2.11.5 передбачено, що палати психіатричного відділення мають гарантувати безпечне перебування пацієнтів та відповідати вимогам ДБН В.2.2-40. Пункт 8.3.2.7 передбачає організацію в палаті окремої зони пацієнта, яка включає, зокрема, ліжко, приліжкові меблі та інші предмети, призначені для його виключного або тимчасового користування.

Крім того, пункт 34 Стандартів ЄКЗК наголошує на необхідності створення позитивного терапевтичного середовища, достатнього особистого простору та умов, що не порушують приватність пацієнтів.

Таким чином, відсутність дверей у палатах призводить до фактичного обмеження можливості пацієнтів контролювати доступ до свого особистого простору та забезпечувати приватність під час перебування у закладі, що не відповідає принципам гуманності та додержання прав людини при наданні психіатричної допомоги.

10. У деяких палатах відділень відсутні приліжкові тумби, стільці та шафи для зберігання речей пацієнтів (фото 16), що не забезпечує належних умов перебування пацієнтів.

Відповідно до пункту 8.3.2.7 ДБН В.2.2-10:2022 площа палати має бути розрахована, зокрема, на розташування ліжка з можливістю підійти до нього з трьох боків, столу для прийому їжі зі стільцями за кількістю місць у палаті та місця для зберігання речей. Цим же пунктом визначено поняття зони пацієнта, до якої належать, зокрема, приліжкові меблі та інше обладнання, призначене для пацієнта.

Пункт 34 Стандартів ЄКЗК також наголошує на необхідності створення позитивного терапевтичного середовища та забезпечення пацієнтів тумбочками біля ліжок, шафами для одягу та достатнім особистим простором.

Відсутність зазначеного обладнання обмежує можливість пацієнтів належним чином зберігати особисті речі, організовувати власний простір та користуватися необхідними предметами повсякденного вжитку.

Таким чином, неналежне оснащення палат негативно впливає на умови перебування пацієнтів та не відповідає підходам до створення належного терапевтичного середовища.

11. Під час відвідування виявлено, що у ванних кімнатах та санітарних вузлах відсутні двері та шторки, які забезпечували б можливість усамітнення пацієнтів під час проведення санітарно-гігієнічних процедур. У зв'язку з цим пацієнти фактично позбавлені належного рівня приватності під час користування душовими та санітарними приміщеннями (фото 17, 18).

Відсутність засобів для візуального відокремлення особи під час прийняття душу та здійснення інших санітарно-гігієнічних процедур може створювати відчуття незахищеності, дискомфорту та приниження гідності.

Відповідно до статті 25 Закону України «Про психіатричну допомогу» пацієнти мають право на поважливе і гуманне ставлення, що виключає приниження честі та гідності людини.

Крім того, встановлено недостатню кількість протиковзких килимків у ванних кімнатах. Вологе покриття підлоги у санітарно-гігієнічних приміщеннях підвищує ризик посковзнутися, впасти та отримати травму. Такий ризик є особливо суттєвим для пацієнтів із порушеннями координації рухів, зниженою мобільністю, ослабленим фізичним станом або іншими особливостями, що можуть ускладнювати безпечне пересування.

Таким чином, неналежне облаштування ванних та санітарних кімнат у частині забезпечення приватності та протиковзкої безпеки створює умови, за яких не забезпечується належний рівень поваги до гідності пацієнтів, їхньої приватності та безпеки під час користування санітарно-гігієнічними приміщеннями.

12. У відділеннях лікарні, у доступних для пацієнтів місцях, відсутні інформаційні стенди або інші інформаційні матеріали з актуальною та доступною для ознайомлення інформацією про права пацієнтів, порядок їх реалізації, із контактними даними посадових осіб, відповідальних за приймання та розгляд звернень і скарг.

Стаття 40 Конституції України гарантує кожному право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до відповідних органів та посадових і службових осіб.

Окремо слід зазначити, що чинний наказ МОЗ від 26.04.2017 № 459 передбачає розміщення у закладах охорони здоров'я інформаційних стендів у місцях вільного доступу пацієнтів та відвідувачів і в кожному відділенні, де перебувають стаціонарні хворі.

Таким чином, відсутність доступної інформації про права пацієнтів та порядок їх захисту обмежує можливість пацієнтів ефективно реалізовувати та захищати свої права і свідчить про неналежне виконання закладом обов'язку щодо інформування осіб, які отримують психіатричну допомогу.

III. Рекомендації

Миколаївській обласній військовій адміністрації:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки та покарання у комунальному підприємстві «Миколаївський обласний центр психічного здоров'я» Миколаївської обласної ради;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав та інтересів пацієнтів на охорону здоров'я та медичну допомогу під час перебування у комунальному некомерційному підприємстві «Миколаївський обласний центр психічного здоров'я» Миколаївської обласної ради.

Комунальному некомерційному підприємству «Миколаївський обласний центр психічного здоров'я» Миколаївської обласної ради забезпечити:

окреме спеціально обладнане приміщення для проведення заходів фізичного обмеження та ізоляції пацієнтів відповідно до вимог законодавства;

укомплектування вакантних штатних посад медичним, молодшим медичним та іншим необхідним персоналом;

облаштування у закладі захисного укриття або визначити та належним чином обладнати найближче доступне укриття для безпечного перебування пацієнтів і працівників під час сигналу «Повітряна тривога»;

заклад необхідними лікарськими засобами та медичними виробами для безперервного і своєчасного надання медичної допомоги;

контроль за обліком, зберіганням і термінами придатності лікарських засобів;

лікарські засоби, термін придатності яких закінчився, своєчасно вилучати з обігу та утилізувати у встановленому порядку;

облаштування належного приміщення для тимчасового зберігання медичних відходів відповідно до встановлених санітарних вимог;

безпечне і безперешкодне пересування маломобільних пацієнтів, зокрема шляхом облаштування пандусів, поручнів та інших засобів доступності;

окрему карантинну зону для лікарських засобів, що підлягають додатковому контролю, поверненню, відкликанню або вилученню з обігу;

заміну ліжок з панцерними сітками та не допускати їх застосування під час надання психіатричної допомоги;

встановлення дверей у палатах для створення належного особистого простору та приватності пацієнтів;

облаштування палат необхідними меблями та інвентарем, зокрема приліжковими тумбами, стільцями та шафами для зберігання особистих речей пацієнтів;

ванні кімнати та санітарні вузли засобами для забезпечення приватності пацієнтів та достатньою кількістю протиковзких килимків;

розміщення у доступних для пацієнтів місцях актуальну інформацію про їхні права, порядок їх реалізації та контактні дані посадових осіб і органів, до яких можна звернутися у разі порушення прав.

Додаток: фото до звіту.

**Керівник групи – головний
спеціаліст відділу реалізації
національного превентивного
механізму у сфері охорони
здоров'я Департаменту з
питань реалізації національного
превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини**

Наталія Любченко

Фото до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

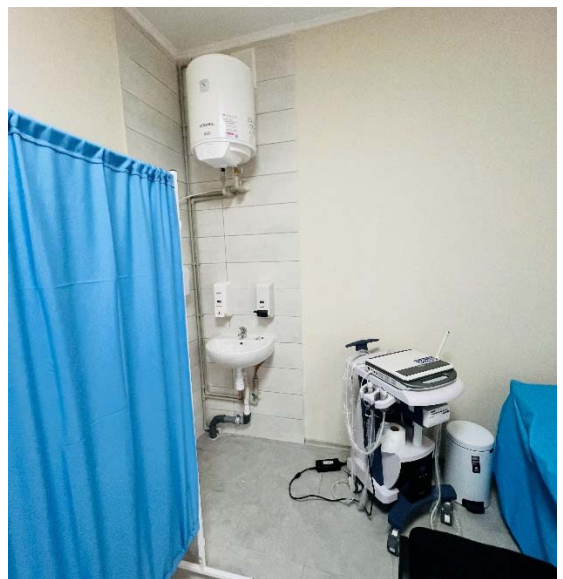

Фото 5

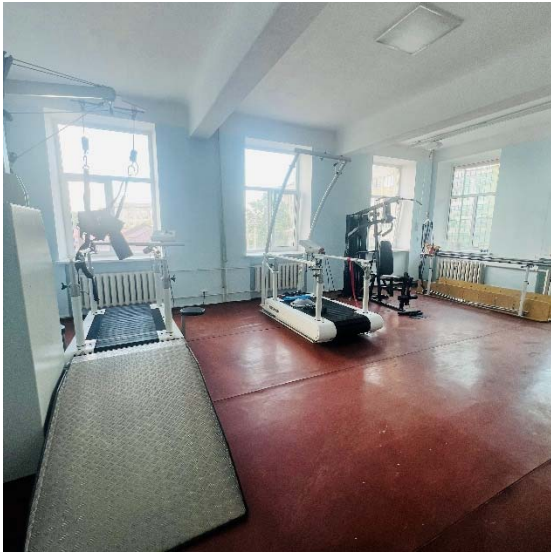

Фото 6

Фото 7

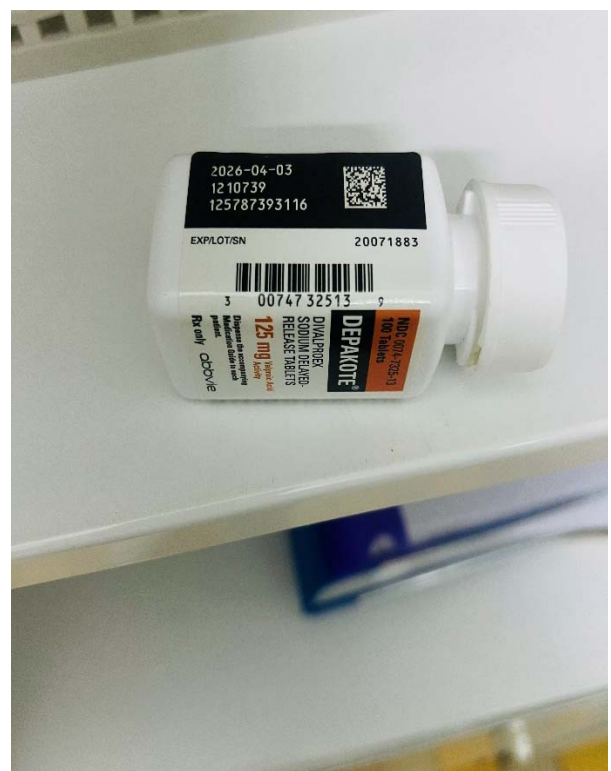
Фото 8

Φoto 9

Φoto 10

Φoto 11

Φoto 12

Фото 13

Фото 14

Фото 15

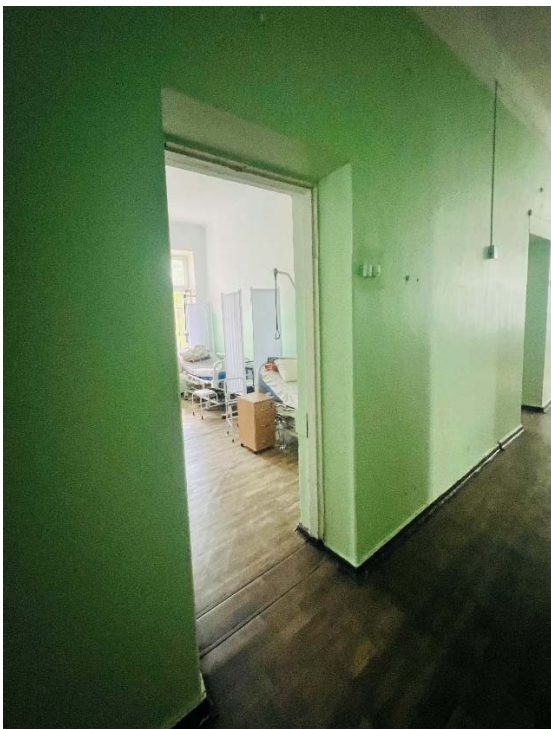

Фото 16

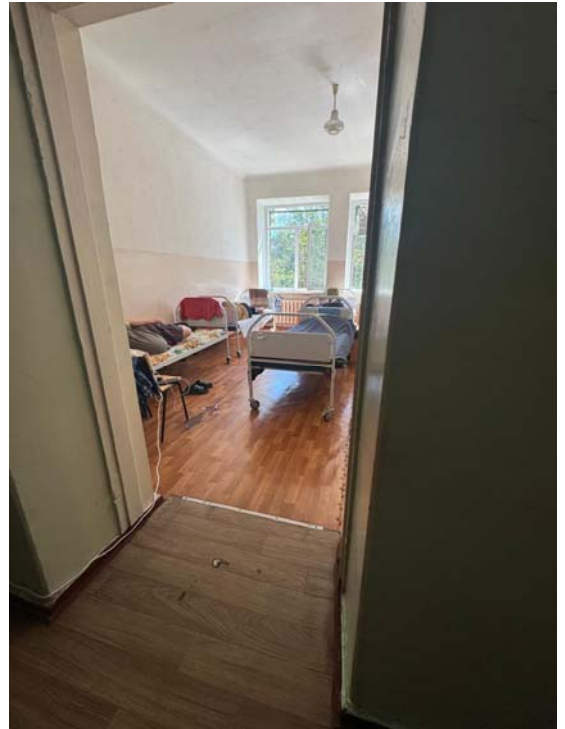

Фото 17**Фото 18**